

**2n CONGRÉS DE CULTURA POPULAR
I TRADICIONAL CATALANA
ÀMBIT DE : GEGANTS**

Jan Grau i Albert Abellan

Index

Introducció	3
Els gegants	4
Funció dels gegants	6
Els geganters	7
Colles de geganters	9
Activitats de les colles geganteres	11
Agrupacions i coordinadores	17
Música i ball per a gegants	19
Reflexions	20

GEGANTS

Introducció

Avui el món dels gegants és pràcticament indivisible amb el món dels geganters, atès que aquest segon s'ha convertit, en els darrers dotze anys, en un fenomen associatiu dels més importants de Catalunya. Malgrat això, aquest món es mou a l'entorn d'unes figures d'imatgeria que ja estan documentades a casa nostra al 1424. Per tant podem afirmar que els gegants, més enllà del fenomen associatiu actual, és un patrimoni tradicional de casa nostra que es pot comptar entre els signes d'identitat més característics del nostre país.

És veritat que les figures dels gegants estan exteses a molts altres indrets d'Europa, fins i tot amb alguna presència esporàdica a ultramar, però enlloc s'ha produït un fenomen associatiu com el nostre. Fins i tot, quan a llocs com Anglaterra que volen recuperar la tradició geganter, s'emmirallen en els geganters catalans ens han de fer pensar que el fenomen geganter català és més important del que nosaltres mateixos creiem. Cal esmentar també que la presència de molts dels gegants a ultramar es deu principalment a artesans catalans o bé als casals catalans a l'estranger, fet que encara fa més gruix al que ja hem apuntat.

També és veritat que el món geganter com a potència associativa és molt jove i encara queda molt per fer si ho comparem amb el camí que d'altres àmbits de la cultura popular han recorregut. Podríem dir que el punt de partida d'aquest creixement del món geganter arrenca del 1r Congrés de Cultura Tradicional i Popular. D'ençà de llavors s'ha fet molta feina, moltes poblacions s'han fet amb gegants nous o bé n'han restaurat i recuperat de vells. S'ha començat a estudiar aquest àmbit de manera seriosa, una tasca difícil si tenim en compte que els referents escrits amb anterioritat a aquest període són comptats. I sobretot, a més d'augmentar la quantitat de gegants, s'ha començat a treballar a partir d'ells, la música, el ball i l'execució dels geganters amb la intenció d'enriquir la funció lúdica, festiva i de símbol col·lectiu.

Però per damunt de tot, el període comprès entre el 1r Congrés i aquest segon, ha servit per, un cop consolidat com a àmbit associatiu, adonar-nos del que encara falta per treballar, per definir i per millorar en el nostre món.

Sobre els gegants i la seva història existeix un sòl referent escrit de caire monogràfic. Ens referim al llibre de Joan Amades, *Gegants, nans i altres entremesos*, editat l'any 1934 i reeditat sense actualitzar

l'any 1983. Des d'aquell treball d'Amades fins ara, només han vist la llum comptades monografies locals i molt escadusseres de contingut. Des de 1982 fins ara, han proliferat treballs molt interessants a nivell local, però sense aportar res de nou a nivell general. Mirant en perspectiva aquest fet, ens trobem que primer de tot, cal deixar un referent bàsic del món dels gegants i també, tenint en compte el moment en què vivim, el dels geganters.

Els gegants

Com ja hem dit, l'element essencial d'aquest àmbit són el gegants, a l'entorn dels quals es mouen els geganters. Ja hem comentat que els gegants són patrimoni tradicional i un senyal d'identitat del nostre país. Mirant-ho més al detall ens trobem que de gegants n'hi ha de característiques molt diverses i sense definir.

Gegants

El mot gegant, per definició es refereix a alguna cosa de dimensions considerablement més grans que les normals. En el cas dels gegants festius, el patró al qual prenen com a mesura és la figura humana. Per tant, podriem definir el gegant de la manera següent: *Figura vertical, de característiques humanes, amb les mesures considerablement superiors a les d'un individu de dimensions normals, que conduïda des de l'interior per una persona, participa a les festes i celebracions, amb un caire lúdic i alhora de símbol col·lectiu.*

Gegantons

A l'hora de definir el gegantó, la cosa no està tant clara atès que és difícil decidir a quina alçada comença el gegant o acaba el gegantó. Moltes vegades es s'anomenen els gegants per a nens amb el mot de gegantó, com també se'n diu gegantó a un gegant en relació a un altre de més alt. En qualsevol cas, aquesta segona apreciació és la més comú i aplicable en general, entre altres coses perquè els gegantons també són portats per persones d'alçada adulta. Per tant, es pot definir així: *El gegantó és un gegant de dimensions superiors a la figura humana, però marcadament més reduïdes que les de la mitjana dels gegants. El gegantó però, en qualsevol cas és conduït per persones d'alçada adulta. Malgrat ser un gegant, se l'anomenarà gegantó, només quan es faci en relació a d'altres gegants.*

Gegantets

Després de definir els gegants i els gegantons ens queden aquells gegants que són duts per canalla i que tot sovint també són anomenats gegantons. Hem de tenir en compte que aquestes figures no són gaire més altes que una persona adulta i que el punt de referència és un nen, és a dir, una persona d'alçada reduïda. Per tant, en relació al nen, són gegants de ple dret. Ara bé, si els comparem amb una persona adulta, aquests gegants adquireixen el diminutiu i per tant, el mot més adequat per anomenar-los és el de *gegantet*.

Gegants de motxilla

El tipus de gegant clàssic i més abundant és aquell que està sustentat per un cavallet, habitualment de quatre potes, que el permet romandre dempeus quan no està desfilant o ballant.

Existeixen alguns gegants, molt comuns en el camp de l'animació, que no tenen cavallet i que el geganter els duu subjectats al cos com si es tractés d'una motxilla. Aquest fet provoca que quan el gegant no està en funcionament, acostuma a quedar ajegut, inclinat o arrenyat a una paret, llevat naturalment, dels casos que el munten damunt d'una perxa.

Gegants "manotes"

Els gegants anomenats popularment "manotes" són aquells que tenen els braços solts, subjectats només per l'espatlla i que en rodar van repartint mastegots entre la gent de l'entorn. Aquest tipus de gegant, encara que no exclusiu, és molt habitual en els gegants de carnaval.

Altres particularitats dels gegants

Dins dels grups esmentats anteriorment, hi ha gegants amb característiques molt concretes, com tenir un braç articulad, llençar aigua, ulls mòbils... Aquestes variants, de les quals en tenim ja un precedent al 1601, en que un gegant obria i tancava la boca, són molt diverses i particulars, però fins ara sempre són complementàries dels diferents tipus de gegants que hem esmentat abans.

Funció dels gegants

Les funcions dels gegants es poden dividir en dos camps perfectament diferenciats:

1- Funció de símbol del col·lectiu i com a tal, element de representativitat del mateix, tant en el ritual de la pròpia festa, com en la participació en celebracions d'altres indrets.

Aquesta atribució de símbol de la col·lectivitat pren un relleu especial, quan els gegants representen a col·lectius que van més enllà de la pròpia colla, com és el cas d'una escola, un barri o una població. Així doncs, tant la imatge dels gegants com l'actitud dels geganters ha de ser l'adequada per mantenir la dignitat del col·lectiu que representen i del món geganter en general.

2- Funció lúdica, amb acompanyament musical i ballant. Sempre servint, sigui de manera cerimonial o bé festiva, d'element aglutinador i popular, amb una presència viva i adequada al seu paper de símbol del col·lectiu que representa.

Per tant, és aconsellable que la música i el ball siguin de bona qualitat. Si pot ser, que en els moments de ritual de la festa, la música i la coreografia que s'interpretin siguin propies i identificables per part del mateix col·lectiu, com a patrimoni festiu de la cultura local.

Els geganterers

Al llarg de la història, el mot de geganter s'ha referit generalment al bastaix que es feia càrrec de dur i ballar els gegants per treure's un sobresou i sense cap altra responsabilitat que la de fer de geganter el dia de la festa. Aquesta figura ha arribat fins quasi els nostres dies amb més o menys fidelitat a l'esmentat anteriorment, si bé és veritat, que els anys anteriors als 80, ja es perfilaven colles de geganterers que ja tenien cura dels gegants que duïen, més enllà del possible diner a guanyar.

Ja hem dit abans que el món geganter s'ha convertit en un fenomen associatiu important. Els geganterers no cobren per fer la seva feina i aquesta es converteix en una pràctica lúdica i artística, al servei d'ells mateixos, del grup, del col·lectiu a què representen els seus gegants i del públic en general.

Geganter/a

De la mateixa manera que no existeixen referents anteriors dels gegants, encara menys podem mirar enrere pel que fa als geganterers, més encara quan aquests queden molt lluny dels bastaixos que esmentàvem.

La definició de geganter que proposem és: *El geganter és aquella persona que forma part d'una colla geganterera o bé la persona que sense pertànyer a cap colla en concret, balla o porta gegants.*

És a dir, qualsevol persona que formi part d'una colla és geganterera. Per exemple, tant els músics com els membres de la colla que mai portin o ballin gegants, també són geganterers.

Portadors i Balladors

Dins dels geganterers, formin o no, part d'una colla encara existeixen dos grups amb una funció molt específica sota el gegant: els portadors i els balladors.

Els Portadors són aquells geganterers que porten els gegants a les cercaviles i desfilades, però que no saben, volen o poden interpretar una coreografia.

Els Balladors són aquells geganterers que a més de portar els gegants a les cercaviles i desfilades, saben i són capaços de ballar-los interpretant una coreografia.

Malgrat que gegant i geganter són dos conceptes ben diferents, ballant i ballant bé, es pot crear una simbiosi entre un i l'altre fins el punt en que tots dos es fonen en una sola cosa.

Músics

No és habitual separar els gegants de la música que els acompanya.. Aquesta ha estat creada per un compositor i és interpretada per un grup de músics. Tant els músics com els compositors, quan formen part d'una colla gegantera també són geganters.

Ser músic geganter no és interpretar una peça i prou. Parlàvem de simbiosi entre el gegant i el geganter, però aquesta no és possible sense l'harmonia i la complicitat de l'intèrpret, com naturalment, tampoc ho és sense una música adient.

Creadors de gegants

Tot sovint també s'han anomenat geganters als creadors de gegants. La tasca del creador conté una part artesanal, una de disseny, una de tècnica, una de coordinació i una d'artística. Anomenats comunment constructors, els creadors són aquells artistes que conjuminen el seu treball amb el d'altres especialistes per aconseguir un gegant acabat. Els creadors no han de ser necessàriament geganters, encara que en ser-ho, els facilita acurar molt millor les condicions tècniques i d'equilibri del gegant que estan creant.

Altres

Totes aquelles altres persones que no formant part d'una colla gegantera participen de les seves activitats, i hi col.laboren o ajuden a l'entitat, són els *col.laboradors*.

Colles de geganters

Les colles geganteres són entitats sense ànim de lucre, generalment amb personalitat jurídica, que estan totalment estructurades com qualsevol altra entitat. Tenint en compte això, malgrat la dedicació principal dels els geganters, està relacionada amb els gegants, les seves activitats poden anar i van molt més enllà, fins i tot del món de la cultura popular.

Així doncs, podriem definir una colla gegantera com: *un grup estable i autònom de gent que té com a principal objectiu una activitat gegantera continuada, prescindint de qui ostenta la propietat dels gegants que porten*

Tot i ser millor que una colla gegantera estigui registrada com una associació sense ànim de lucre, qualsevol grup estable i d'activitat gegantera continuada, es pot considerar una colla gegantera. Si bé és veritat que a la llarga, aquesta activitat continuada i les gestions que se'n derivin, a la curta o a la llarga, aniràn provocant la regularització jurídic-administrativa del grup.

Estructura d'una colla gegantera

Com a entitat sense ànim de lucre amb personalitat jurídica, la colla gegantera està obligada a tenir una junta directiva, com a mínim amb president, secretari i tresorer. A més de l'obligatorietat, és convenient que existeixi algun vicepresident i un nombre indeterminat de vocals amb funcions específiques.

En tractar-se d'una associació sense ànim de lucre, és aconsellable que existeixin socis, és a dir col.laboradors, que amb les seves aportacions permetin una independència econòmica de l'entitat.

La junta directiva

Les funcions de secretari i tresorer, ja venen marcades pels mateixos estatuts i per la pròpia denominació del càrrec.

Les funcions dels vocals, venen donades per l'especificat del seu càrrec. Així trobem vocalies molts variades i no gens diferents de les que pot tenir qualsevol entitat: relacions públiques, arxiu, material...

Les funcions del vicepresident són bàsicament de suport al president.

Les funcions del president són les de representar l'entitat a tot arreu com a persona jurídica que ostenta el més alt càrrec de l'entitat.

Els càrrecs de la junta directiva, si bé que renovables, estan sotmesos als períodes marcats pels estatuts.

Cap de colla

Cal diferenciar la figura del president de l'entitat de la del cap de colla, perquè les seves funcions i la durada del seu càrrec són essencialment diferents. Malgrat això, en moltes colles les dues figures són ostentades per una sola persona.

La diferència essencial entre una i altra figura és que el president, com ja hem dit, ostenta la màxima representativitat jurídica de l'entitat i el cap de colla és qui realment la dirigeix la colla, en el seu objectiu primordial. La demostració de que les afirmacions anteriors són certes, és que fins ara, les colles han subsistit sense una junta directiva, però sempre han tingut un cap de colla.

Activitats de les colles geganteres

Les activitats que duu a terme una colla gegantera es poden dividir en quatre apartats ben diferenciats

1- Activitats pròpies de la colla, tant de representativitat per extensió dels gegants que porten, com dins del ritual de la festa.

2- Activitats de caire geganter que s'organitzin de cara a d'altres colles o gegants, però sempre amb l'estructura de trobada.

3- Activitats de caire geganter, però inusuals, pensades, amb una intencionalitat lúdica, de projecció de la pròpia colla o de projecció del món geganter en general.

4- Altres activitats culturals que no necessàriament han d'estar vinculades amb el món geganter.

Activitats pròpies de la colla

Unes de les activitats pròpies de la colla són aquelles que de manera repetida es fan en el marc de la festa o festes que celebra el col·lectiu al qual pertanyen els gegants. Un exemple podria ser l'acompanyament de les autoritats durant els actes de la Festa Major.

La colla també té d'altres activitats de caire geganter que li són pròpies, com l'assaig dels balls, el treball de millorament de la tècnica de dur els gegants, ensenyament de geganters novells...

Trobades de gegants

La principal activitat d'una colla acostuma a ser la trobada local de gegants. Existeixen els precedents dels anomenats concursos com el de Barcelona al 1902, a Sabadell el 1930 o a Terrassa el 1950, per citar-ne alguns, que malgrat el seu nom, l'única diferència que hi havia amb les trobades actuals eren els premis.

Les trobades actuals de gegants, moltes d'elles pel sistema de torna, es podrien definir així: *Les trobades de gegants són festes, que poden ser en el marc d'una altra festa, en les que es reuneixen un nombre indeterminat de gegants per desfilar, ballar o fer la plantada principalment.*

Poden haver trobades que només siguin de ball o d'altres en què justament no es balli, per tant no és necessari que es donin els tres elements que defineixen la trobada.

Anàlisi d'una trobada

Des de la represa del món geganter han proliferat les trobades de gegants fins a les quasi cent-cinquanta que es fan actualment. Poc a poc s'han anat perfilant a partir d'un model que es repeteix de forma gairebé invariable, amb els continguts següents:

- 1- Àpats
- 2- Plantada dels gegants
- 3- Cercavila o desfilada
- 4- Entrada a plaça i ball final
- 5- Parlaments i agraïments

Àpats. Els àpats que originàriament eren una deferència de la colla amfitriona cap a les colles visitants, han anat prenent importància fins al punt de sortir en programa general. Aquest acte, al que només poden concórrer els geganters, és secundari dins de la trobada, atès que no és per al públic en general.

No volem dir que s'hagin de suprimir els àpats, ni tampoc creiem que s'hagi de privar als geganters d'aquests moments que serveixen per intercanviar opinions amb geganters d'altres colles. Els àpats, apart de que és innecessari que surtin en el programa general de la festa, haurien d'estar separats de l'indret on hi hagi la plantada de gegants per tal de preservar l'intimitat del mateix àpat.

Plantada de gegants. En primer lloc ens trobem amb una paraula genuïna del vocabulari geganter i nascuda de la veu popular. Entenent que plantar en sentit figurat és *posar o col·locar* i que també es pot definir el mot plantar com a *l'acció de fixar una cosa a terra per tal que es mantingui dreta*, creiem que l'expressió *plantada de gegants*, és perfectament idònia per a la l'exposició de gegants drets que es fa a les trobades.

Aquesta part de la trobada, ha anat prenent relleu i cada vegada són més les persones que desfilen per veure els gegants plantats. La plantada, inexistent inicialment en els programes, té el sentit invers del que dèiem dels àpats. El fet que a una hora i a un lloc estiguin tots els gegants a punt per tal de tenir l'ocasió de veure'ls tots, mobilitza cada vegada a més gent que s'hi desplaça per admirar-los.

Les plantades també ofereixen un seguit de dificultats, com l'espai on s'ha d'ubicar, les inclemències metereològiques o la indefinició horària.

Caldria tenir molt de compte amb l'espai on es fa la plantada i ubicar-hi els gegants de forma lògica que permetés al públic seguir-la de

forma que els fos més atractiva. Una manera podria ser per l'ordre de les poblacions assistents, un altre en funció de les alçades... Aquest espai hauria de ser amb una superfície regular en la que els gegants quedessin perfectament verticals, reposant per igual en les quatre potes. Atesa la funció d'exposició de la plantada, l'espai ha de tenir unes dimensions suficients perquè es vegin perfectament tots els gegants i alhora hi pugui circular un públic nombrós. També caldria que cada parella de gegants quedés perfectament separada de les dels costats, per tal de facilitar la identificació dels gegants amb la població o entitat que representen.

La manca d'acompliment de l'horari per part de les colles assistents desmereix l'exposició de gegants. L'horari hauria de ser d'obligat compliment per les colles visitants per tal que la plantada tingui una funció útil per al públic assistent.

Pel que fa a les inclemències meteorològiques, l'única solució es disposar d'un recinte cobert que permeti aixoplugar els gegants en cas de pluja. El vent però, enemic declarat dels gegants, pot fer acte de presència sense avisar i provocar, com ja hem vist a vegades, la caiguda d'alguns gegants. Per a protegir els gegants del vent és aconsellable deixar un parell de geganters vetllant els gegants, al mateix temps, que poden informar al públic que s'interessi per la història o les característiques dels seus gegants.

Cercavila o desfilada

Malgrat que de sempre s'han anomenat cercaviles a les desfilades de gegants, caldria donar un cop d'ull al que vol dir aquest mot. Segons els diccionari, *cercavila és l'acte de recórrer els carrers del poble amb la música abans de començar una funció o bé passejar sense objecte.* És evident que cap d'aquestes definicions es pot aplicar al que fem amb els gegants. Per tant suggerim que s'anomeni cercavila a la passejada dels grallers pel poble per tal de cridar la població perquè vagi a la trobada. Suggerim anomenar desfilada al que ara anomenem cercavila i pels casos que aquesta desfilada tingui un caire solemne, se l'anomeni seguici. Només l'anomenaríem processó quan entenem que el seguici té un caire religiós.

La desfilada de gegants és un acte per ell mateix que hauria d'atreure al públic i no haurien de ser els gegants que anessin per tot el poble per tal que la gent els vegi.

Les desfilades de gegants comporten un seguit de problemes, la majoria dels quals es poden atribuir més a interessos aliens que al fet geganter. El principal del que acabem d'esmentar són els interessos de l'administració local, que procuren que les desfilades passin per

llocs que els convenen políticament parlant, la qual cosa es converteix en recorreguts excessivament llargs i massa vegades lluny dels centres naturals d'interès de la festa. Aquest fet acaba per cansar els geganters i al públic assistent, amb el conseqüent deslluïment de la festa.

Moltes vegades aquest problema no és patrimoni exclusiu de l'administració local, sino que també els patrocinadors de la festa, moltes vegades presenten les mateixes exigències, però per motius evidentment diferents.

També cal tenir en compte la molla que es produeix en la desfilada per les parades de beguda que l'organització ofereix als geganters participants. Aquest cas concret és difícil de solucionar llevat de que la beguda s'ofereixi mentre els gegants estan en marxa. Aquest oferiment de beguda té dos problemes afegits, derivats de l'excés o manca del mateix. En el primer cas, donar als geganters més beguda de la que necessiten comporta la brutícia pels carrers, sigui pel poc civisme dels mateixos geganters o perquè les seves responsabilitats com a geganter l'obliguen a estar pel gegant deixant l'envàs al primer lloc que troben. Per altra banda, tenint en compte que la majoria de trobades es fan en temps de calor i que el mateix esforç de dur gegants fa necessària la reposició de líquids, la manca de beguda en una desfilada provoca el malestar dels geganters, fins i tot obligant-los a parar per anar a beure pel seu compte.

Seria convenient que els cercaviles fossin curts i lluits, dissenyats en funció dels indrets històrics de la festa i no seguint altres paràmetres. Quan diem que les desfilades han de ser curtes, ens referim a distàncies que no superin els 2.000 metres i quan ens referim a lluits, volem dir que no hi falti música, com a mínim un grup per cada dues parelles de gegants. La música contínua és la garantia que els gegants no s'estiguin quietos i combinant-ho amb un recorregut curt es pot aconseguir que els gegants es passin tota l'estona ballant.

Entrada a la plaça i ball final

S'anomena *entrada a la plaça* el moment en que els gegants arriben a la plaça sigui al mig o al final de la desfilada. La plaça normalment és el punt de reunió del poble i acostuma a estar molt plena, per tant aquest moment sempre impressiona al geganter, que intenta tot desfilant donar el millor d'ell mateix.

El final de la desfilada acostuma a ser en una plaça o en un espai del nucli urbà amb dimensions suficients per encabir-hi gegants, geganters i públic. En algunes ocasions es fan servir espais poc adients, com per exemple camps d'esports, que creen en alguns

casos una frontera entre el públic i els gegants, desvirtuant a vegades la festa i sobretot impeding el contacte entre el públic, els gegants i els geganters.

La plaça és un lloc que també és una altra exposició de gegants, però per damunt de tot és el l'indret idoni per mostrar les habilitats dels geganters per executar balls de certa dificultat coreogràfica. Aquests balls en definitiva, són molt més gratificants per als geganters i sobretot per al públic. *S'entén com a ball final el moment en que tots els gegants assistents ballen al mateix temps una mateixa peça musical.*

Aquest ball final, té la dificultat de la gran quantitat de gegants ballant alhora en un espai compartit entre tots, amb el perill de que el ball es converteixi en un joc de bitlles.

Cal remarcar que una colla que es compromet a assistir a una trobada, ho fa de manera total i és una manca de respecte als organitzadors, als geganters i al públic en general, marxar abans d'hora.

Parlaments i agraïments

Un dels motius que fan pesat el final d'una trobada de gegants són els parlaments i agraïments, moltes vegades només per afalagar les autoritats presents. Equivocadament, deixem pel final d'una festa de gegants el protagonisme de les autoritats com a representants màxims. Aquest protagonisme només es pot concebre d'aquesta manera quan es tracta d'una trobada en el mateix marc de la Festa Major, perquè sino el protagonisme és dels gegants mateixos. Justament uns parlaments al punt final de la festa estronquen el ritme de la mateixa, que acostuma a acabar-se de forma molt blana.

És evident, que un acte d'aquestes característiques ha de contenir una part protocolària, en la que les autoritats, que al cap i a la fi són moltes vegades els que els fan possible, tinguin el seu protagonisme, però mai, en detriment de la mateixa festa. Un o diversos parlaments institucionals també enriqueixen la festa per les persones que els fan.

Suggerim que hi hagin els mínims parlaments possible i que aquests siguin "escuets". Per no trencar el ritme de la festa es podrien dividir en dos moments de la trobada i si no és possible, es podrien fer a la plaça abans dels balls de gegants. I sobretot, no caldria barrejar elements que no tenen res a veure amb la trobada de gegants.

Pel que fa als agraïments també s'haurien de reduir al màxim i si més no ja existeixen els programes per deixar constància dels mateixos. El lliurament d'obsequis a les colles participants és un altre moment que estronca la festa i l'allarga considerablement. En aquest cas suggerim que es faci en públic el lliurament per raons protocolàries i el de les colles participants es faci de manera simbòlica en públic, per després ser entregats de manera més personal entre caps de colla.

Agrupacions i Coordinadores

Una de les conclusions del 1r Congrés de Cultura Tradicional i Popular, en l'àmbit d'Imatgeria, va ser: *assumir la proposta d'actuació d'una Federació Nacional Catalana de Grups Geganters, segons el document presentat pel col·lectiu Grup de Colles de Geganters de Barcelona-Ciutat*. Aquest és el primer precedent de la creació d'una entitat que agrupés, el llavors creixent món geganter.

No va ser fins l'any 1984 que es va crear l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya i la Coordinadora de Geganters i Grallers de Barcelona. Com acostuma a passar, van haver-hi problemes de creixement i mentre unes colles s'alineaven a les noves Agrupació i Coordinadora, d'altres se'n mantenien al marge. Dos anys després, seguint el tarannà irregular dels inicis, es crea la Coordinadora de Geganters i Grallers de les Comarques Meridionals.

Mantenint les entitats, aquestes divisions deixen de ser-ho quan l'any 1989 es comença a treballar en comú, amb motiu dels actes del Centenari del naixement de Joan Amades, a iniciativa de l'Agrupació. En aquests moments existeixen d'altres entitats que treballen en un àmbit territorial concret a més d'altres que es troben en gestació. Actualment però, i prescindint dels interessos concrets de cada entitat, totes elles treballen conjuntament per aconseguir els objectius generals del món geganter.

Definició d'una coordinadora o agrupació

Les coordinadores o agrupacions de colles geganteres són entitats de caire federatiu, formades per colles de geganters i músics agrupades per interessos comuns. Aquestes entitats, han de fer la funció de central de serveis per resoldre problemes conjuntament i atendre les necessitats generals de les colles que les componen, posant especial interès en les colles de nova creació i en tot allò del que estiguin més mancades les colles associades.

Altres tasques de les coordinadores o agrupacions

Les funcions específiques de les agrupacions i de les coordinadores, més encara quan treballen amb uns objectius generals comuns, incideixen de plé en el món geganter. Per tant les responsabilitats de les coordinadores i agrupacions ultrapassen els límits de la pròpia entitat.

Entenent que la funció principal és el servei als seus associats i per extensió de tot el món geganter, han de vetllar especialment perquè

la imatge i la presència del món geganter sigui digne i constant, principalment en els camps següents:

- 1- Les administracions públiques.
- 2- Els mitjans de comunicació
- 3- Els altres àmbits de la cultura popular
- 4- Qualsevol altre àmbit de la vida cultural i pública

Com ja hem dit, cada una de les coordinadores i agrupacions té uns interessos pròpis, com també té unes possibilitats i mitjans diferents, per tant, la manera de treballar pels objectius comuns del món geganter estarà en funció dels esmentats mitjans i possibilitats.

Música i Ball per a gegants

D'ençà del moment de la represa del món geganter s'ha treballat molt en els camps de la música i el ball per gegants. Des d'un primer moment hi havia la preocupació que la creixent gernació de grallers, a més de sonar, ho fessin bé, així com restituir als gegants una de les seves funcions primordials: el ball. No ens referim a les evolucions mig de pas i mig de dansa de les desfilades, ni tampoc als balls fets amb més o menys traça però a criteri del geganter. Ens referim a aquells balls que es fan en un moment ritual de la festa en que els gegants en són els màxims protagonistes. Podríem definir que: *ballar gegants és executar una dansa de manera coordinada entre un, dos o més gegants, seguint unes evolucions preestablertes, que anomenarem coreografia, creades expressament per la peça musical que s'interpreta.*

Hem dit que el món geganter ha canviat molt en els darrers anys, però el sentit dels gegants no ha canviat, com tampoc ha canviat la seva funció més popular. Si alguna cosa els gegants feien abans i segueixen fent ara, és ballar, seguint el fil conductor de la seva utilitat històrica.

Tampoc seveix qualsevol música per ballar gegants i tampoc pot ser interpretada a gust dels músics i prou, cal que les músiques siguin adients per a ser ballades amb els gegants, així com la qualitat d'interpretació de les mateixes també ha de ser un element primordial de l'entorn del gegant. Tot sovint oblidem el paper dels músics, de segur que ens n'adonem més quan sonen malament que quan formen una part còmplice amb aquella simbiosi gegant-geganter. El gegant sense el geganter no es mou, però quan ho fa ben acompanyat musicalment, s'omple de vida.

Aquests balls de gegants, fets a mida, guanyen en espectacularitat i beneficien al món geganter i, sobretot al públic en general. No hem d'oblidar que quan uns gegants executen una peça a la plaça, els geganters ho estan fent per a ells mateixos, però principalment ho fan en honor de tota la gent allí reunida.

La proliferació de música idònea, ben interpretada i la de balls acurats, tant d'elaboració com d'execució, ha fet que poblacions on els gegants es limitaven a evolucionar i eren solament un complement de la festa, tinguin un paper protagonista dins mateix del ritual i així, a compleixen la seva funció de representativitat i d'identitat.

És llavors, en el marc adequat de la festa i en el moment de més protagonisme dels gegants quan es pot produir aquella simbiosi entre

el gegant i el geganter, aconseguint gairebé la perfecció en el ball i en conseqüència, el segur reconeixement del col·lectiu al que representen. Ballar a la plaça és quelcom més que un instant qualsevol de la festa, ja que *si el ball és dansa i ballar és art, el ball a la plaça és espectacle*.

Reflexions

A més de tot l'esmentat, encara queden assignatures pendents. Una d'elles, en la que ja s'ha començat a treballar és en la recerca i l'estudi del món dels gegants. La gent que hi està treballant només disposa de referències escadusseres i moltes vegades cal arribar fins a les mateixes fonts d'informació originals.

Per desgràcia, a casa nostra no passa com a Bèlgica, un país també amb molts gegants, on aquest tema es tracta a nivell d'estudi universitari amb tota normalitat. No només és desconegut en els estudis superiors, sino que a qualsevol nivell de l'ensenyament reglat, s'ignora el fenomen dels gegants tot i la seva transcendència històrica i la seva pervivència al llarg del temps. Fins i tot, els folkloristes que han treballat des de la Renaixença fins avui, han parat més atenció a d'altres camps abans que als gegants.

És veritat que en els darrers temps, hi ha més gent que es preocupa, investiga i escriu sobre gegants, però encara són pocs, fa poc temps que s'hi treballa i com ja hem dit, cal partir gairebé de zero. També cal dir que pocs ajuntaments i poques colles s'han preocupat de descobrir la història dels seus gegants, encara que poc a poc vagin apareixent a les monografies locals com un element important de la població. La dificultat rau en la comunicació i s'ha fet palesa quan en treballar en el fitxer de tots els gegants del país per publicar-lo, ha estat una tasca ingent arribar a aconseguir unes mínimes dades de cada gegant.

Una altra assignatura pendent i que en aquests moments està a mig camí, és la creació de l'arxiu de gegants, per al qual ja s'ha recollit molt material a partir d'aportacions i en la mateixa tasca de la publicació esmentada. Quan estigui en funcionament l'arxiu, qualsevol interessat en el tema hi podrà trobar suficient matèria primera per treballar. El que ha succeït als actuals recercadors cal estalviar-lo als que han de continuar la tasca.

Fins i tot quan estigui en funcionament, caldrà seguir alimentant-lo i que cada ajuntament, cada colla i cada geganter sigui conscient que pot anar enriquint la importància d'aquest arxiu amb aportacions i noves dades.

Si bé el futur del món geganter es basa en continuar i millorar la tasca començada, a més de solucionar les mancances esmentades, hi ha un element de futur, que ha sorgit sol, ens referim al paper de la canalla en el món geganter.

En aquests anys d'evolució hem vist com cada vegada més apareixien gegants a mida dels més menuts, fins i tot moltes escoles s'han procurat uns gegantets per als seus alumnes. Per collir cal sembrar primer, així doncs, cal que les futures iniciatives de gegants per canalla tinguin un suport decidit del món geganter adult. Pensem que aquests menuts que avui juguen a geganters, quan tinguin la força i l'alçada que es necessita per dur un gegant, seran el veritable futur del, i si podem estalviar als geganters del demà totes les dificultats que puguem, per mitjà de la formació, aconseguirem que el món geganter cada vegada avanci més i no es quedi estancat, resolent sempre els mateixos problemes.

S'ha fet molta feina, però encara en queda molta més a fer i cal que no s'estronqui l'empenta. Hem de donar a conèixer el que som i el que fem i per tant, és essencial el treball de divulgació a tot nivell. Per posar un exemple, si els mitjans de comunicació tinguessin a les mans material suficient sobre el tema, els gegants estarien presents amb més assiduitat i normalitat en els medis informatius. *Conèixer és estimar i perquè ens coneguin, cal que els ajudem.*

30/03/95